

Bij dit examen horen een bronnenboekje en een kaartenkatern.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 64 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.

Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Bij elke vraag kun je, indien gewenst, het kaartenkatern gebruiken.

Wereld

Opgave 1 – De geografie van LEGO

Bij deze opgave horen de bronnen 1 en 2.

Gebruik de bronnen 1 en 2.

Behalve een fabriek in Denemarken heeft LEGO nog twee fabrieken in Europa. Een van de redenen hiervoor is de nabijheid van het hoofdkantoor in Denemarken.

- 2p 1 Geef nog twee redenen waarom LEGO gekozen heeft voor de locaties van deze twee fabrieken.

Noordwest-Europa is voor LEGO een belangrijke afzetmarkt. De demografische ontwikkeling in deze regio is echter ongunstig voor LEGO.

- 1p 2 Geef aan waarom de demografische ontwikkeling in Noordwest-Europa voor LEGO ongunstig is.

Gebruik bron 1.

LEGO verkoopt de laatste tien jaar wereldwijd steeds meer producten. Ook in Noordwest-Europa, waar de demografische ontwikkeling eigenlijk ongunstig is, stijgen de verkoopaantallen.

- 2p 3 Geef aan op welke manier
- LEGO ook in Noordwest-Europa tot stijgende verkoopaantallen komt;
 - tijd-ruimtecompressie de laatste tien jaar bijdraagt aan deze gestegen verkoopaantallen.

Gebruik de bronnen 1 en 2.

LEGO heeft in de steden München, Los Angeles en Tokyo luisterposten gevestigd. Deze zijn zowel op mondiale als op continentale als op nationale schaal gunstig gevestigd.

- 3p 4 Noteer deze drie schaalniveaus op je antwoordblad. Geef voor elk schaalniveau aan waarom deze luisterposten gunstig gevestigd zijn.

Opgave 2 – Steden in India

Bij deze opgave horen de bronnen 3 tot en met 6.

Gebruik het kaartenkatern.

De spreiding van steden in India verschilt van die in Brazilië en Australië.

2p

5 Geef

- dit verschil in spreiding;
- een oorzaak van dit verschil.

Gebruik bron 3 en het kaartenkatern.

India heeft in het gebied direct ten zuiden van de Himalaya een zeer hoge bevolkingsdichtheid. De Himalaya is het gebergte ten noorden van India.

2p

6

Leg vanuit de dimensie natuur uit dat in dit deel van India zo'n hoge bevolkingsdichtheid kon ontstaan.

Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik de bronnen 4 tot en met 6.

Er bestaat een verband tussen de thema's die op deze drie kaarten worden afgebeeld.

3p

7

Beredeneer dit verband in drie stappen.

Begin je eerste stap bij bron 4.

Opgave 3 – De T-Rex in Leiden

Bij deze opgave horen de bronnen 7 tot en met 10.

Gebruik de bronnen 7 tot en met 9 en het kaartenkatern.

- 2p **8** Geef
- de naam van het type vegetatie dat voorkomt bij de vindplaats van T-Rex;
 - de oorzaak waardoor daar geen bomen groeien.

Hieronder staan vier soorten gesteenten:

- basalt;
 - marmer;
 - graniet;
 - zandsteen.
- 2p **9** Beredeneer in welk van deze gesteenten het fossiel van de T-Rex is gevonden.

Gebruik bron 10 en het kaartenkatern.

In de staat Montana, in de Verenigde Staten, is geen actief vulkanisme. In Yellowstone National Park en in de Cascade Range is wel actief vulkanisme. Yellowstone National Park ligt net ten zuiden van Montana. De Cascade Range is het kustgebergte ten westen van Montana.

- 2p **10** Noteer deze twee locaties waar wel actief vulkanisme voorkomt op je antwoordblad.
Geef voor elke locatie aan op welke wijze het vulkanisme daar ontstaat.

Gebruik de kaart Nederland geologie in het kaartenkatern.

Van de T-Rex, die leefde in het Krijt (zie bron 7), worden alleen in de Verenigde Staten fossielen gevonden. In Nederland worden vlak bij een provinciehoofdstad wel andere grote fossielen uit het Krijt gevonden.

- 2p **11** Geef
- de naam van deze Nederlandse provinciehoofdstad;
 - de oorzaak waardoor deze fossielen alleen daar in Nederland gevonden worden.

Opgave 4 – Het Eyremeer in Australië

Bij deze opgave horen de bronnen 11 tot en met 14.

Gebruik de bronnen 11 tot en met 13.

De klimaatgrafieken a tot en met d in bron 11 horen bij de steden Alice Springs, Brisbane, Darwin en Melbourne.

- 2p 12 Noteer de letters a tot en met d op je antwoordblad.
Schrijf achter elke letter de naam van de juiste stad.

Gebruik de bronnen 12 en 13.

Het Eyremeer wordt ongeveer eens in de tien jaar gevuld met water. Wanneer dat gebeurt, dan komt dat water vooral uit een van de rivieren die zijn weergegeven in bron 12.

- 1p 13 Geef de naam van deze rivier.

De oostkust van Australië staat voor een deel van het jaar onder invloed van de zuidoostpassaat. Het Eyremeer wordt alleen gevuld in jaren waarin deze passaatwind extra krachtig is.

- 2p 14 Leg uit dat het Eyremeer alleen bij een extra krachtige passaatwind gevuld wordt.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik bron 14.

In de omgeving van het Eyremeer valt, net als in grote delen van het westen van Australië, te weinig neerslag voor landbouw. In de omgeving van het Eyremeer kunnen boeren echter grondwater gebruiken om aan landbouw te doen. In grote delen van het westen van Australië is dit niet mogelijk.

- 2p 15 Geef aan
- voor welke vorm van landbouw het grondwater in de omgeving van het Eyremeer gebruikt wordt;
 - waardoor in de omgeving van het Eyremeer wel grondwater gebruikt kan worden en in grote delen van het westen van Australië niet.

Opgave 5 – Goudwinning op Lombok

Bij deze opgave horen de bronnen 15 en 16.

Gebruik de bronnen 15 en 16.

Door de ontwikkeling die wordt getoond in bron 16 is de werkgelegenheid op Lombok binnen de primaire sector de laatste jaren veranderd.

- 2p **16** Beredeneer welke verandering op Lombok binnen de primaire sector heeft plaatsgevonden.

Gebruik het kaartenkatern.

In bron 16 is de hoeveelheid kwik weergegeven die Indonesië legaal invoert. Door illegale handel wordt in Indonesië echter nog veel meer kwik ingevoerd.

- 2p **17** Geef een natuurlijk kenmerk en een politiek kenmerk van Indonesië die eraan bijdragen dat er relatief veel illegale handel plaatsvindt.

Gebruik bron 15 en het kaartenkatern.

Bij de goudwinning is zowel op het schaalniveau van Lombok als op mondiale schaal sprake van een centrum-periferieverhouding.

- 2p **18** Noteer deze twee schaalniveaus op je antwoordblad.
Geef voor elk schaalniveau aan op welke manier sprake is van een centrum-periferieverhouding.

Gebruik bron 15.

De Indonesische overheid overweegt vergunningen te verlenen aan een aantal grote buitenlandse mijnbouwbedrijven om goud te winnen op Lombok. Dit kan voor de bevolking van Lombok zowel positieve als negatieve gevolgen hebben.

- 3p **19** Geef voor de bevolking van Lombok
- twee mogelijke positieve gevolgen;
 - één mogelijk negatief gevolg.

Opgave 6 – Thee in Indonesië

Bij deze opgave horen de bronnen 17 tot en met 20.

Gebruik bron 17 en het kaartenkatern.

In het noorden van Sumatra wordt veel thee geproduceerd.

- 2p **20** Geef twee fysisch-geografische kenmerken van het noorden van Sumatra waardoor dit een gunstig gebied is voor de productie van thee.

Gebruik de bronnen 17 en 19 en het kaartenkatern.

Thee die op Java wordt geproduceerd is vaak van betere kwaliteit dan thee uit het noorden van Sumatra.

- 2p **21** Leg dit uit aan de hand van de jaarlijkse verschuiving van luchtdrukgebieden.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik bron 18.

Voor de aanleg van (thee)plantages wordt vaak tropisch regenwoud gekapt. Dit vergroot het risico op een bepaalde vorm van landdegradatie.

- 2p **22** Geef aan
- welke vorm van landdegradatie dit is;
 - op welke manier bij de aanleg van de theeplantage in bron 18 rekening is gehouden met het beperken van deze vorm van landdegradatie.

Gebruik bron 20.

In Indonesië werd in 2014 een wet aangenomen die bedrijven verplicht aan exportvalorisatie te doen.

- 2p **23** Beredeneer welke invloed deze wet heeft gehad op de samenstelling van de export van thee.

Opgave 7 – Het project Grensmaas

Bij deze opgave hoort bron 21.

Tijdens ijstijden in het Pleistoceen werd bij de Grensmaas grind afgezet. Tegenwoordig is dat niet meer het geval.

- 2p **24** Leg uit dat bij de Grensmaas tegenwoordig geen grind meer wordt afgezet.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik bron 21.

Met het project Grensmaas wordt onder andere het doel nagestreefd om de veiligheid voor de bewoners in het gebied te vergroten.

- 2p **25** Geef nog twee doelen van dit project, elk vanuit een andere dimensie.

Gebruik bron 21 en het kaartenkatern.

Bij de Grensmaas was het mogelijk om over een lang traject allerlei verschillende maatregelen te nemen om meer ruimte voor de rivier te maken en de rivier vrij te laten meanderen. Op andere plekken was het langs de grote rivieren niet mogelijk om zulke grootschalige maatregelen te nemen.

- 1p **26** Geef de reden waarom het mogelijk was om de Grensmaas over een lang traject vrij te laten meanderen.
- 2p **27** Leg uit dat door de maatregelen van het project Grensmaas het overstromingsrisico verder stroomafwaarts afneemt.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolgrelatie bevatten.

Gebruik bron 21 en het kaartenkatern.

Bij het project Grensmaas werken verschillende partijen samen.

- 2p **28** Geef aan
- welk begrip van toepassing is op deze samenwerking tussen de genoemde partijen bij het project Grensmaas;
 - met welke partij de genoemde partijen nog meer moeten samenwerken om het volledige gebied van de Grensmaas in te richten.

Opgave 8 – De nieuwe spoorzone in Breda

Bij deze opgave horen de bronnen 22 tot en met 24.

Gebruik de bronnen 22 en 23.

In de wijk aan de noordzijde van het station in Breda vindt momenteel een transformatie plaats. De nabijheid van het station is niet het enige kenmerk van deze wijk waarom juist daar een transformatie plaatsvindt.

- 2p **29** Geef nog twee kenmerken van deze wijk waarom deze transformatie juist daar plaatsvindt.

Gebruik bron 22.

Bij de transformatie van de spoorzone is bewust gekozen voor een mix van verschillende functies.

- 2p **30** Beredeneer dat de mix van verschillende functies moet bijdragen aan een grotere subjectieve veiligheid van mensen in de openbare ruimte.

Gebruik bron 22.

De transformatie van de spoorzone kan zowel positieve als negatieve effecten hebben.

- 2p **31** Geef als gevolg van de transformatie van de spoorzone
- een mogelijk positief effect voor de binnenstad van Breda;
 - een mogelijk negatief effect voor de huidige bewoners van de spoorzone.

Gebruik bron 24.

Breda maakt op nationaal schaalniveau deel uit van een stedelijk netwerk. Ten opzichte van de andere steden in dit stedelijk netwerk heeft Breda op een ander schaalniveau de meest gunstige ligging.

- 2p **32** Geef aan
- van welk nationaal stedelijk netwerk Breda deel uitmaakt;
 - waarom Breda op een ander schaalniveau zo'n gunstige ligging heeft.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.